

MERITIUS®
ADVOCATEN - AVOCATS

Verdienstelijk in recht

© Copyright MERITIUS® Gent

In dit nummer

Enkele principes van de handelsagentuur op een rijtje1

Aandachtspunt voor duolegaten en aanverwanten1

Schenking ontbonden na één boze e-mail !2

Uw bankier informeert, maar adviseert niet2

Een "nettingovereenkomst" kan heilzaam zijn3

Hou je peuter in het oog ! 3

Tekenen en indicïën niet alleen via Facebook 4

**Kosten van instandhouding bewijzen geen beschikkingsrecht ...
..... 4**

Enkele principes van de handelsagentuur op een rijtje

Luc STOLLE

Een vonnis van de rechtbank van koophandel te Brussel herinnert aan een aantal principes van de Handelsagentuurwet. Vooreerst: luidens artikel 4, derde lid van deze wet wordt een agentuurovereenkomst die voor bepaalde tijd is aangegaan en die na afloop van de termijn wordt voortgezet, geacht van onbepaalde duur te zijn afgesloten; deze bepaling verhindert evenwel niet dat partijen opeenvolgende overeenkomsten van bepaalde duur kunnen sluiten. Ten tweede: de beëindiging van een agentuurovereenkomst om een dringende reden (op grond van artikel 19, eerste lid) sluit de toekenning van een opzeggingstermijn, hoe kort ook, uit; immers, zelfs een opzeggingstermijn van vier dagen toont aan dat de voortzetting van de samenwerking niet definitief onmogelijk is geworden. Ten derde: indien er een concurren-

tiebeding is opgenomen in de agentuurovereenkomst, bestaat een vermoeden dat de handelsagent cliëntèle heeft aangebracht en dat de principaal nog aanzienlijke voordelen geniet; deze vermoedens gelden ook wanneer het concurrentiebeding nietig is of geen toepassing kan vinden. Ten vierde: het bedrag van de uitwinningsvergoeding wordt bepaald door de rechtbank; zij houdt rekening met de omvang van de aangebrachte cliëntèle, de uitbreiding van het aantal zaken, het gemiddelde van de commissies in de vorige jaren, de omzet die via de handelsagent is aangebracht en de omvang van de voordelen die de principaal na de beëindiging van de overeenkomst uit die overeenkomst nog kan halen.

Kh. Brussel 30 juni 2008

Aandachtspunt voor duolegaten en aanverwanten

Didier BAECKE

Noch erfgenamen, noch legatarissen of begiftigden kunnen het recht dat aan de Staat wordt gegeven om de invordering van de successiebelasting te vorderen ten aanzien van de door de wet aangewezen personen, aantasten. De Staat heeft dus een rechtsvordering tegen een bijzondere legataris tot betaling van het recht dat wordt vereffend op zijn legaat, hoewel de *decurus* – door zijn testament – zijn erfgenaam of algemene legataris de verplichting heeft opgelegd om dit recht te betalen of te dragen. Elk testamentair beding, zelfs stilzwijgend, dat een aantasting uitmaakt van het recht van de Staat om de invordering van de verschuldigde rechten te vorderen tegen de door de wet aangewe-

zen personen, kan dus niet worden tegengeworpen aan de Administratie. De invordering van de belasting betreft immers de openbare orde.

Het lijkt ons belangrijk deze uitspraak indachtig te zijn wanneer men een duolegaat organiseert. Deze techniek bestaat er immers in een testament de ene begunstigde (doorgaans een vzw) een legaat te geven op voorwaarde dat zij de successierechten van een andere begunstigde (doorgaans een particulier die onder een hoger percentage van successierechten valt) betaalt.

Rb. Luik 1 april 2009

MERITIUS
ADVOCATEN - AVOCATS

«Mishandeling» slaat, aldus de rechtbank te Gent, ook op morele mishandeling. Een «grove belediging» is iedere gedraging die een beledigend of kwetsend karakter heeft en de morele integriteit, eer en waardigheid van de schenker aantast. Bovendien acht de rechtbank de bijzondere intentie van de zoon om zijn vader te beledigen (*animus injurandi*) bewezen. De rechtbank beslist dan ook tot de ontbinding van de schenking.

Schenking ontbonden na één boze e-mail !

Luc STOLLE

Een zoon krijgt van zijn ouders een aanzienlijke schenking (blote eigendom van een onroerend goed). Enkele maanden nadien is de relatie tussen vader en zoon sterk bekoeld. De verslechterde verstandhouding is, aldus de zoon, te wijten aan de (v)rechtscheiding die ondertussen tussen zijn vader en zijn moeder woedt. De zoon beslist zijn vader dan ook niet uit te nodigen op zijn huwelijksfeest ("om het vredevol te houden"). De vader aanziet dit evenwel als een publieke vernedering. In antwoord op een e-mail van een vriend van de vader aan de zoon, schrijft de laatste in harde woorden over zijn vader (bijv. "meneer diploma", "meester geldwolf", "allesweter", "God de Vader", ...). Blijkbaar kan de zoon de vroegere houding van zijn "autoritaire" vader t.a.v. zijn moeder en hemzelf nog steeds niet verkroppen, ook niet na de vrijgevigheid.

De vader wenst de schenking te «herroepen»

(ontbinden) omdat zijn zoon zich ondankbaar heeft gedragen. Hij beroept zich op art. 955 B.W. dat de gevallen van ondankbaarheid limitatief opsomt: mishandelingen, misdrijven of grove beledigingen. «Mishandeling» slaat, aldus de rechtbank te Gent, ook op morele mishandeling. Een «grove belediging» is iedere gedraging die een beledigend of kwetsend karakter heeft en de morele integriteit, eer en waardigheid van de schenker aantast. Bovendien acht de rechtbank de bijzondere intentie van de zoon om zijn vader te beledigen (*animus injurandi*) bewezen. De rechtbank beslist dan ook tot de ontbinding van de schenking.

Merk op dat de vordering tot ontbinding op basis van art. 955 B.W. vervalt na één jaar (art. 957 B.W.). De vordering moet m.a.w. binnen het jaar na de schenking worden ingeleid.

Rb. Gent 16 juni 2009

Uw bankier informeert, maar adviseert niet

Didier BAECKE

Een BVBA wenst een krediet aan te gaan voor de aankoop van machines. De bank raadt haar een leasingoperatie aan. De beide zaakvoerders tekenen borg. De BVBA gaat evenwel failliet en de zaakvoerders worden persoonlijk aangesproken voor de leasingschulden. Zij brengen verschillende argumenten naar voren teneinde aan hun borgverplichtingen te kunnen ontsnappen, zo ondermeer het verwijt dat de bank een disproportioneel krediet zou hebben toegekend in verhouding met de mogelijkheden van de BVBA tot terugbetaling.

Het Hof van Beroep te Bergen maakt een analyse van de wederzijdse verplichtingen van de partijen.

Vooreerst stelt het Hof vast dat op de bankier, in zijn hoedanigheid van expert in financiën, een informatieplicht rust ten aanzien van zijn cliënt. De aard, de inhoud en de grenzen van de te geven informatie verschillen in functie van (1) de aard, de eenvoud of de complexiteit van het bankproduct, (2) de ervaring en de competentie van de cliënt en (3) de bijzondere omstandighe-

den eigen aan de zaak. Deze informatieplicht brengt, behoudens uitdrukkelijke overeenkomst, evenwel geen adviesplicht met zich mee. Advies veronderstelt een zekere inmenging (inleving) in de zaken van de cliënt en een beïnvloeding van zijn besluitvorming.

Anderzijds, zo meent het Hof, moet de cliënt de bank duidelijk en volledig informeren omtrent zijn financiële situatie. *In casu* meende het Hof dat de BVBA en haar zaakvoerders in deze verplichting waren tekortgeschoten.

Uit dit arrest kan dus worden afgeleid dat de bankier in de regel slechts dient te informeren omtrent het product dat hij aan de man brengt. Hij denkt daarbij vanuit zijn eigen positie en hij hoeft zich niet in te leven in de positie van de cliënt om de laatste vanuit die optiek te adviseren. Behoudens andersluidende overeenkomst tussen bank en cliënt, kan de bankier met andere woorden niet worden aangesproken omdat hij niet (voldoende) adviseerde.

Bergen 20 mei 2008

Een “nettingovereenkomst” kan heilzaam zijn

Luc STOLLE

Het gebeurt wel eens dat ondernemingen wederzijdse schulden en dus schuldvorderingen hebben. Heffen die schulden en schuldvorderingen mekaar op? Dit is een vraag die zich vooral stelt in geval van samenloop (faillissement, vereffening, gerechtelijke reorganisatie e.d.m.).

Tot op heden diende deze vraag beantwoord te worden op basis van de burgerrechtelijke regeling inzake schuldvergelijking. Daarbij maakt men een onderscheid tussen wettelijke en conventionele schuldvergelijking.

Indien bepaalde voorwaarden zijn voldaan, heffen wederzijdse schuldvorderingen mekaar ten belope van het laagste bedrag op, dit uit kracht van wet. Dit is de zgn. wettelijke schuldvergelijking. Bij de conventionele schuldvergelijking bepalen partijen zelf onder welke voorwaarden hun wederzijdse vorderingen gecompenseerd worden. Zo bepalen zij vaak dat de compensatie ook optreedt tussen (nog) niet-opeisbare vorderingen.

Dergelijke conventionele schuldvergelijking was tot op heden niet tegenstelbaar in geval van samenloop. Ons insolventierecht huldigt nl. de gelijkheid der schuldeisers als één van de belangrijkste principes. Onder meer uit artikel 1298 B.W. werd afgeleid dat schuldvergelijking verboden is in geval van samenloop en dit ter vrijwaring van de gelijkheid der schuldeisers.

De wet van 15 december 2004 betreffende de financiële zekerheden voerde het concept van de zgn. ‘nettingovereenkomsten’ in, waardoor komaf werd gemaakt met de traditionele vijandigheid tegenover compensatie bij samenloop. Het zijn overeenkomsten tot schuldvernieuwing of bilate-

rale of multilaterale schuldvergelijking. De traditionele conventionele schuldvergelijking valt hier dus onder.

De genoemde wet stelt maar één voorwaarde: de nettingovereenkomst kan slechts uitwerking krijgen voor vorderingen die bestaan – ze hoeven niet opeisbaar te zijn - op het ogenblik waarop de samenloop ontstaat. Uiteraard mag de overeenkomst niet zijn afgesloten met het bedrieglijk inzicht bedrog te plegen en andere schuldeisers te benadelen.

Voldoet de netting-overeenkomst aan de gestelde voorwaarden, dan zal zij tegenstelbaar zijn in geval van bijv. faillissement of vereffening van één van de nettingpartijen, en dit ongeacht de onderlinge verhouding tussen en de aard van de te compenseren vorderingen.

Ook het tijdstip waarop de nettingovereenkomst wordt afgesloten is onbelangrijk. De schuldeiser moet enkel kunnen aantonen dat hij op het ogenblik van de contractsluiting in de gewettigde onwetendheid verkeerde over de opening van de procedure of samenloop.

Nettingovereenkomsten of -bedingen zijn derhalve nuttige bedingen om risico's te beperken in deze onzekere tijden. Ze komen zeker van pas voor het “automatisch” wegwerken van inter-companyschulden en voor het compenseren van betalingen tussen wederzijdse handelspartners.

Maar wacht er niet te lang mee om ze af te sluiten, want dan zou hun geldigheid wel eens in vraag kunnen worden gesteld.

Wet op de Financiële Zekerheden d.d. 15 december 2004, artikelen 3.4, 14 en 16 § 3

Hou je peuter in het oog !

Didier BAECKE

Een kind van 5 jaar loopt de rijweg op om een bal te vangen. Een wagen moet uitwijken en veroorzaakt op die manier een aanrijding. De botsende bestuurder wijst met een beschuldigende vinger naar de ouders van het kind: hij meent dat het kind een fout heeft begaan in de zin van artikel 42.4.4 wegcode en dat de ouders verantwoordelijk zijn wegens het niet behoorlijk

uitoefenen van hun toezichtplicht.

De politierechter te Charleroi geeft de bestuurder gelijk: het maakt een fout uit om een kind van die leeftijd met een bal te laten spelen aan de rand van een rijweg, in een niet afgesloten omgeving en zonder enig bijzonder toezicht. Deze plicht dient strikt te worden geïnterpreteerd, aldus de rechter, daar het om een zeer jong kind gaat.

MERITIUS
ADVOCATEN - AVOCATS

Tekenen en indiciën niet alleen via Facebook

Luc STOLLE

Iemand is het slachtoffer geworden van een diefstal die hij uitvoerig toelicht aan de journalist van een regionaal dagblad. Het artikel van de journalist maakt ook melding van de aard en het aantal van de waardepapieren die gestolen zijn. De fiscale administratie leest evenwel niet alleen interessante discussies op Facebook over vakanties e.d.m., maar durft zich soms ook aan de lectuur van de papieren regiobladen te wagen. Een wakkere controleur, die verwonderd is omtrent de plotse gegoedheid van het slachtoffer van de diefstal, stuurt de laatstgenoemde een

vraag om inlichtingen. Uit het antwoord van de belastingplichtige haalt de fiscus additionele gegevens die hij als tekenen en indiciën aanwendt voor het bewijs van een hogere graad van gegoedheid.

De belastingplichtige meent dat hij al te veel ongeluk heeft gehad en vecht de bewijsgaring door de fiscus aan, maar tevergeefs. Bij het Hof van Beroep te Luik krijgt hij lik op stuk.

Luik 16 april 2008

Kosten van instandhouding bewijzen geen beschikkingsrecht

Didier BAECKE

De fiscus vindt in de boekhouding van een vennootschap facturen terug waaruit blijkt dat er op het adres van een onroerend goed dat haar toebehoort telefoon-, water- en elektriciteitsverbruik plaatsvindt. Het verbruik blijkt zeer gering te zijn, maar desalniettemin meent de fiscus daaruit te mogen afleiden dat de zaakvoerder van de vennootschap de beschikking had over het onroerend goed, minstens dat hij de beschikking over het onroerend goed had aanvaard.

Het Hof van Beroep te Gent spreekt deze stelling tegen. Het geringe verbruik wijst er op dat het eerder gaat om verbruik tot instandhouding van het onroerend goed. Uit verschillende documenten blijkt dat de belastingplichtige zaakvoerder het goed niet bewoonde en ook niets voor hem opbracht. Het voordeel in natura wegens kosteloze terbeschikkingstelling werd dan ook niet bewezen geacht.

Gent 3 maart 2009

Onze kantoren

MERITIUS® GENT

Martelaarslaan 402 - 9000 Gent
Tel. +32 (0)9 269 70 70 - Fax +32 (0)9 269 70 71
info.gent@meritius.be

MERITIUS® BRUXELLES

Georges Henrilaan 431 - 1200 Bruxelles
Tel. +32 (0)2 735 91 56 - Fax +32 (0)2 734 35 00
info.brussels@meritius.be

MERITIUS® MONS

Rue Ste Gertrude 1 - 7070 Le Roeulx
Tel. +32 (0)64 66 50 12 - Fax +32 (0)64 67 60 93
info.mons@meritius.be

MERITIUS® NAMUR

Avenue Cardinal Mercier 46 - 5000 Namur
Tel. +32 (0)81 74 42 04 - Fax +32 (0)81 74 42 07
info.namur@meritius.be

MERITIUS® ANTWERPEN

Jules Moretuslei 374-376 - 2610 Antwerpen
Tel. +32 (0)3 825 55 00 - Fax +32 (0)3 825 56 00
info.antwerpen@meritius.be